

281 26. Nov. 1888: 1. Beh. af Lovf. om Anl. af en Jernb. fra Frederikshavn til Stagen. 282

i mange Punkter; men som en af Hovedgrundene til, at Jernbanerne i det Hele daarlig betale sig, tror jeg at kunne sige, at der er en Mængde Anlæg, som aldrig have kunnet og ingenstunde ville kunne betale sig, men maa give Understud. Til saadanne Baner maa jeg regne dem, der nu er Tale om. Jeg kan ikke tænke mig, at et eneste af disse Jernbaneanlæg nogenstunde kan give det ringeste Overskud. Mene af den Grund forekommer det mig i disse daarlige Tider, som man virkelig kan kalde dem, at være en lille Smule løstindigt, om man gik til disse Jernbaneanlæg og gjorde Forslagene til Love. Efter min Mening er det altfor mange Penge, der anvendes derpaa. Jeg tror ikke, at jeg siger for Meget ved at sige, at naar man betragter et Lovforslag som det foreliggende, og jeg kan sige, flere af de andre Lovforslag, maa man komme til den Mening, at der omgaaes noget øjst med Statens Midler, naar Tanken rettes paa alle de store Udgifter, der foretaa, naar man f. Ex. tænker paa de Byggeføretagender, der er Tale om i Kjøbenhavn. Jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa, men jeg synes, det maa svime for En, naar man tænker paa alle de Udgifter, vi have for. Jeg skal ikke tale om de Udgifter, der ville medgaa, dersom Tanken om Kjøbenhavns Befæstning skal realiseres; jeg skal kun holde mig til Jernbaneanlægene; jeg har hørt Tale om Udgifter til Forandringen af Jernbaneforholdene i Kjøbenhavn, Flytningen af Stationer, Spor og Bygningen af enkelte andre Stationer til Bekvemmelighed for Reisende til og fra Hovedstaden — Udgifter til et Beløb af 26 Millioner Kr. Jeg kan ikke forstaa dette Tal, men jeg har set det paa Tryk og hørt det omtale, saa jeg maa tro, der er noget Fornuftigt deri. Mig forekommer det at være en uhyre Sum, hvis Størrelse efter min Mening opfordrer meget til Sparsommelighed. Vi maa nu afvente det ærede Udvalgs Betænkning angaaende disse Lovforslag, saa jeg skal ikke komme ind paa en nærmere Omtale af dem, men hvad det nu foreliggende Lovforslag angaar, vil jeg ønske, at det høie Thing vil negte det Overgang til 2den Behandling, om ikke af anden Grund, saa for at konstatere, at vi nu i Grunden maa være færdige med den Slags Anlæg og ikke ønske yderligere at give store Bidrag til Anlæg

af dem. Forslaget ser jo paa en Maade temmelig uskyldigt ud. Der er Tale om, at Staten skal hvide 520,000 Kr. til dette Jernbaneanlæg. S og for sig kan jeg ikke sige, som det ogsaa er sagt af den ærede foregaaende Taler, at det er et saa overordentlig stort Beløb, men ser man nøiere til, forekommer det mig dog at være slet ikke saa ubetydeligt; thi det maa erindres, at det er ikke en Kapital, som sættes ud, og hvoraf man kan vente Renter; det er i Grunden fuldt ud en Gave. Der staar nok i Anmærkningerne til Lovforslaget, at naar de 260,000 Kr., som Kommuner og Private skulle tilskyde, have faaet 4 pCt. i Rente, skal Staten have $\frac{2}{3}$ af det øvrige Overskud; men jeg antager, at ikke en Gang den ærede sidste Taler tror, at vi nogen Stunde ville komme over Jorrentningen af disse 260,000 Kr.; med andre Ord, Staten kan aldrig nogenstunde vente hverken at faae Kapitalen tilbage eller at faae en eneste Dre i Rente af disse Penge. Et æret Medlem her i Thinget fortalte mig for, at det at hvide dette Tilskud vilde være det Samme som, at Staten eller Landet eller Borgerne, hvad man nu vil kalde det, gav 50 Kr. om Dagen til Stagen. Det forekommer mig at være noget dyrt. Jeg vil derfor ønske, at det høie Thing vil tage meget Hensyn hertil. Naar der saa er Tale om Garantien, kan jeg heller ikke indrømme det ærede Medlem, som talte for, at den har Meget at betyde. Jeg er overbevist om, at Stagens Byraad tror og haaber paa at kunne udføre, hvad det lover, men det nytter egentlig ikke Noget, at det Byraad, som nu eksisterer, lover Noget, som et tilkommende Byraad ikke kan holde; kan det ikke holde det, saa kan det ikke holde det, og saa kommer Staten til at paatage sig den Garanti. Skjøndt jeg ikke har meget Kjendskab til Forholdene ved Stagen (Indenrigsministeren (Ingerslev): Slet intet!) ja, jeg kan godt sige slet intet i Grunden, har jeg dog hørt forskellige Bemærkninger derom, og blandt Andet har jeg saaledes hørt af den ærede foregaaende Taler, at det eneste Materiale, de overhovedet deroppe kunne faae til at gøre Veiene i Stand med, er Lyng, og dermed sker der efter vore Anskuelser en temmelig primitiv Istandsaetelse. Noget af Landeveien skal være chausseret, men en betydelig Del af